

כַּעֲסֶק בְּנִגְעִים וְאַהֲלוֹת, ⁶⁰ וּמֵאַחַר שֶׁתִּפְּלֵל דָּוִד הַמֶּלֶךְ שִׁיְהֶא חָשׁוּב
כַּעֲסֶק בְּנִגְעִים וְאַהֲלוֹת, נִרְאֶה דְמוּעִיל לְמוֹדֵם לְתִקּוֹן הַבְּרִית, כְּמוֹ
שֶׁכָּתְבוּ גּוּרֵי הָאֲרָ"י ⁶¹ שֶׁלְמוֹד סֵדֶר טְהוֹרוֹת לְתִקּוֹן פָּגַם הַבְּרִית. הִנֵּה
כִּי-כֵן, לֹא יִגְרַע מִצְדִּיק לְלַמֵּד כָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים בְּכָל שָׁבוּעַ מִדֵּי שַׁבָּת
בְּשַׁבְּתוֹ ⁶². וְאַף שֶׁכָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים שְׁמִי שֶׁיִּכּוֹל לְלַמֵּד הַלְכוֹת

— דמשק אליעזר —

60. כמפורש במדרש שוחר טוב (מזמור א).
והנה נודע מ"ש הרב נפש החיים (שער ד
פ"ב) דא"ז ודאי שנתקבלה תפילתו של דהע"ה
על ענין זה כי לא מצינו בדברי רז"ל מה
השיבו הקב"ה על זאת. (וכדחזינן בב"ב יז ע"א
דאיכא מ"ד דלא נתקבלה תפלתו של דוד המלך בענין
מסויים וה"נ להכא). וכפל דבריו גם בספרו רוח
חיים עמ"ס אבות (ריש פ"ו). אמנם מדברי
רבותינו האחרונים ז"ל רבים וכן שלמים
מבואר להדיא דלא סברו כן כמ"ש רבינו
יהודה בר יקר בפ"י התפלות והברכות (בביאור
תפלת ברוך שאמר). וכ"מ בשל"ה מס' יומא
(בעמוד התשובה אות כט) ובשו"ת מלאכת שלמה
(קמחי) או"ח סי' ו' כאשר הביא כל זאת הגר"י
יוסף שליט"א באגרת לבן תורה (פ"ז). וכ"ד
הרה"ק מסאוראן כמ"ש בספר חלקת יהושע
על התהלים (בפתיחה אות ו) שודאי דכל בקשות
דהע"ה נתקבלו וכאשר הוכיח זאת (מערכין טו)
יעוי"ש. [ומאידך ע"י בתוס' יבמות עט ע"ב
ד"ה ארמוני שיתכן שיש בקשות שלא
נתקבלו, כן כתב בנו של הרב נפה"ח כתשובה
לשואליו על ענין זה, הובא בס' הקדמות
ושיעורים על הנפה"ח שם]. וכ"נ דעת
הגחיד"א בהקדמה ליוסף תהלות (אות א) שכן
הוא האמת כתפלת דוד. וכן פשיטא ליה
- להאשל אברהם (בוטשאטש) סי' רלח' כלשונו
"כיון שקבע השי"ת שאמירת תהלים יהיה
חשוב כנגעים ואהלות" ודו"ק. והאריך בכל
הנ"ל באריכות נפלאה הגר"פ זביחי שליט"א
בעטרת פז על תהלים (הארוך, עמ' לט ואילך) ושם
הביא עוד משו"ת הר צבי ח"א (סי' קיז אות ב)
ומשו"ת ציץ אליעזר חי"ח (סי' סג) שדחו קו'
הרה"ק מסאוראן על הנפה"ח. וע"ע בס' כרם
יוסף עמ"ס מגילה (עמ' כד בהערה). והלום ראיתי
עוד בזה להגר"מ מאזוז שליט"א בשו"ת מקור
נאמן (סי' תרמו) שנשאל בפתגמא דנא והשיב
בזה"ל: דברי הרב נפה"ח תמוהים במחכ"ת,
ומרן החיד"א וכל רבותינו הספרדים אינם
סוברים כן וכו', עיי"ש. וע"ע בס' תורת חכם
(ח"א עמ' רמב).
61. כ"כ הגחיד"א ז"ל בספרו מדבר קדמות
מערכת ט' (אות ט) ובמערכת ת' (אות כח)
ובהקדמת יוסף תהלות (אות ז) וע"ע בס'
מחשבות חרוץ לרבי צבי הירש מלובלין (אות כ)
והובא לציון כ"ז בס' עטרת פז הנ"ל (עמ' מח)
יעוי"ש עוד.
62. כן כתב הגחיד"א ז"ל בהקדמתו לספר
יוסף תהלות (אות ט, י) דאם יוכל ללמוד
אותו ב' פעמים בכל שבוע פ"א בחול ופ"א
בשבת הנה מה טוב, ועכ"פ יאמרנו פעם אחת

ופלפולים ועוסק בתהלים, חשוב בטול תורה לגבי ידיה, ⁶³ מפל מקום ללמד אותם פעם אחת בשבוע לא נאמר זה, ועת לכל חפץ. ומה גם אם קורים אותם ברבים שיתעלו, הנה יעלו לרצון יותר

דמשק אליעזר

אלא יפנה כל ימיו לתלמוד בלבד, והיינו כנ"ל. וכ"כ ליישב בשו"ת שרידי אש (או"ח סי' נט) ובשו"ת חיי הלוי (ח"א סי' נט) משם הגר"ח מבריסק וע"ע בס' בגד אהרן (מערכת ת אות צט) בשם הזכור לאברהם (ח"א או"ח ערך גירסא) והובא כ"ז בס' כרם יוסף עמ"ס מגילה (עמ' לב ובהערה) וע"ע בספר תורת חכם (ח"ב עמ' תשעג) במה שציין בזה.

שו"ר בשו"ת יבי"א ח"א (או"ח סי' כו) שהביא בזה דברים מפורשים טפי מדברי הגאון רבי גבריאל איספראנסה זצ"ל בסו"ס עין החיים (אבולעפיה, בליקוטים דקל"ט ע"ד) שפי' דברי הגמ' בברכות ה' ע"א אם רואה אדם שיסורין באין עליו יפשפש במעשיו וכו' פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה וכו' והיינו דאף שלמד תורה כהוגן בגירסא (וע"כ מתחילה פשפש ולא מצא) כיון שיכל לחדש ולקבל חלקו ע"י עיון ופלפול לגבי ידיה חשיב ביטול תורה וכו' ואין לך ביטול תורה גדול מזה וע"ע שם בהערה ודו"ק. [ודברים אלו יותר מפורשים המה מד' האחרונים הנ"ל כי שם כתבו רק לפ' לשון הגמ' "מבטלין" ואי"ז ראייה גמורה כי יש לפרשו מלשון מפסיקין מהלימוד הקבוע והרצוי ע"פ היסוד האמור (כמו שפי' בשו"ת שרידי אש הנ"ל יעוי"ש) ואכתי לית לן ראייה דחשיב כגדר ביטול תורה שיענש ע"ז משא"כ הכא מבואר דנענש ע"ז]. וראה

(וע"ע בספרו מורה באצבע סי' ג אות קיט). גם תחזינה עיניך למוהר"ח פ זיע"א בריש הקדמת ספרו הכתוב לחיים (על תהלים) שכ' כע"ז. ומצאתי כזאת גם לחתן הרהמ"ח רבי אהרן עזריאל זיע"א בצואתו "מוסר אב" הנדפסת בריש ספרו און אהרן (אות יז) שציוה כן לבנו. וע"ע בשו"ת מקור נאמן (סי' תרמו) מש"כ בזה ובספר עטרת פז (עמ' רי). וראה עוד באגרת לבן תורה (פ"ז).

63. וכ"כ רבינו לעיל ערך ידיעה. והנה לא פור'ש בדברי רבינו מי הם הפוסקים שכתבו כן. אמנם כבר נודעה בשערים קושיית הבית אפרים (או"ח סי' סח) בדברי הגמ' מגילה (ג ע"א) מבטלין תלמוד תורה לקריאת מגילה. ולכאוף אף קריאת המגילה תורה היא. וכתב ליישב (בד"ה ומעתה) דכיון שהלימוד במשנה ובתלמוד הוא העיקר והרצוי ביותר א"כ כשעוסק בקריאת המגילה הוי כמבטל תורה והיינו באיכות הלימוד שלא עוסק ומתייגע בדיני התורה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא ואוכח לה נמי מדאמרי' בשבת קטז ע"א דאין קורין בכתובים בשבת מפני ביטול ביהמ"ד, ופירש"י, שבתוך הדרשה היו מורים להם הלכות איסור והיתר, ע"כ. והיינו כנ"ל, וכזאת תירץ הרש"ש (במגילה שם) קו' זו עפמ"ש (בשו"ע יו"ד סי' רמו ס"ד) דאחר שיגדיל אדם בתורה לא יעסוק בקביעות בתורה שבכתב